

RODICA BRETIN

VIKINGII

Războinicii Nordului

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV 2023

CUVÂNT ÎNAINTE

„O carte-frescă a unui capitol din istorie? Cel mai nebunesc proiect care se poate imagina. Autorul trebuie să aibă răbdarea infinită a unui arheolog, talentul unui regizor, pasiunea pentru detaliu a unui bijutier și intuiția unui geniu. Trebuie să fie destul de curajos sau inconștient pentru a nu-i păsa de teoriile închistate în autosuficiență ale mediului academic, de părerile opiniei publice, de ostilitatea la nou a establishmentului politic și religios. Dar, mai presus de orice, trebuie să își depășească atât condiționările culturale, cât și fireasca tendință de a privi cu simpatie sau antipatie personajele și epoca pe care le prezintă. Odată ce a lăsat în urmă toate acestea, nu-i rămâne decât să înceapă o muncă titanică – și, poate, după mulți ani, va reuși să mai îndepărteze din negura ce ne acoperă, încă, trecutul.”

Sunt cuvintele profesorului John Keegan, șeful Catedrei de Istorie a Universității Oxford, cel mai mare specialist contemporan în istorie militară, el însuși au-

torul unor cărți și filme documentare ce îmbină rigoarea științifică, intuiția dată de o vastă cultură, talentul publicistic și nonconformismul într-un amestec genial dozat, care le-a transformat repede în best-selleruri.

Nimic nu ar putea caracteriza mai bine îndrăzneala scriitoarei Rodica Bretin, ce a ales să evoce vasta și fascinantă „Epocă Vikingă”. Ideea s-a născut în anul 2000, când vizita Arhivele Naționale din Copenhaga, documentându-se pentru romanul său istoric „*Fecioara de Fier*” (premiat de Fantasia Art Association, care l-a considerat „cel mai bun roman străin publicat în Marea Britanie, în anul 2005”).

Menționarea în cronicile engleze și daneze a unor personaje străine, „vikingii-urși” Ragnar și Björn Tokesson sau Theodora Xanthopoulos, „diavolița venită din Bizanț”, au aprins flacăra unei pasiuni ce avea să ardă un deceniu, timp în care Rodica Bretin va căuta în marile muzee și arhive din Danemarca, Norvegia, Franța și Marea Britanie, obiecte, arme, hărți sau pergamente uitate, scoțând la lumină epopeea unor oameni ce și-au făurit singuri destine ieșite din comun. Rezultatul s-a dovedit pe măsura efortului: extraordinar. „*Războinicii Nordului*” evocă, pe două planuri împletindu-se până la contopire, istoria Lumii Vikinge și cea a clanului Hardraad.

Dar de ce ar trebui să-i fascineze pe europenii Mileniului Trei istoria anilor 750-1050 și viețile unor oameni de mult trecuți în neființă? Răspunsul este simplu: pentru că Lumea Vikingă a impus valori care constituie fundamentul civilizației occidentale moderne.

Unele noi, altele considerate esențiale în Antichitatea greco-romană și uitate în Evul Mediu Întunecat.

Democrația, libertatea și demnitatea umană, egalitatea tuturor în fața legii; conceptul potrivit căruia un popor nu trebuie să se teamă de conducătorii săi, ci ei trebuie să se teamă de popor; renunțarea benevolă la unele avantaje personale de moment în folosul comunității, astfel furnizându-i acesteia mijloacele de a deservi interesele tuturor și ale fiecăruia; un aparat de stat bazat pe corectitudinea și simțul datoriei tuturor membrilor săi; alegerea liberă a conducătorilor, exclusiv datorită valorii personale și înlocuirea lor când se dovedesc nedemni să conducă... Curajul de a înfrunta Destinul, dorința de a învăța tot timpul vieții, de a-și depăși propria condiție; necesitatea imperioasă de a descifra enigmele lumii și a împinge mereu mai departe frontierele Universului cunoscut... O relație simbiotică și nu conflictuală a omului cu natura, refuzul misticismului și supunerii oarbe, respectul pentru rațiune... Capacitatea de adaptare la nou, de a prelua, integra și perfecționa în propria civilizație conceptele benefice și avansul tehnologic, științific sau cultural al altor popoare...

Nu sunt acestea – sau ar trebui să fie – elementele definitorii ale Europei Mileniului Trei? Toate erau prezente în Lumea Vikingă și cu desăvârșire absente în Europa medievală romanică, ele lipsind și astăzi în țările balcanice și cele estice care au făcut parte din sfera de influență a Imperiului Bizantin.

Iar europenii Mileniului Trei, în special sud-esticii, ar avea cu siguranță multe de învățat din exemplul unor oameni care, deși au trăit într-o perioadă de cataclismice transformări sociale, politice, culturale și tehnologice, nu s-au lăsat pradă fatalismului, strecurat ca o otravă în spiritul combativ și întreprinzător al romanilor și grecilor, după contactul cu Orientul.

Simpli fermieri norvegieni ca Toke, Einar și Brea au străbătut jumătate din Lumea Veche, din Scandinavia până în Franța, Irlanda, Anglia, Rusia și Bizanț... Oameni puternic dezavantajați de aspectul lor fizic, ca Ragnar și Björn au ajuns războinici cu faimă, iar Theodora, adolescenta răpită din Bizanț, a devenit căpetenia unui clan viking în Irlanda și un cronicar de excepție în Islanda... Thorkel, un bastard sărac și renegat, va conduce flotele ce au amenințat tirania lui Harald, regele Norvegiei... Gudrun, fiica unui viking și a unei indience, crescută printre eschimoșii groenlandezi, va comanda sute de luptători în bătălii din America, Anglia și Bizanț...

Și asta într-o vreme când europeanul obișnuit considera un drum de douăzeci de kilometri, până la cel mai apropiat târg, drept o călătorie la capătul lumii!

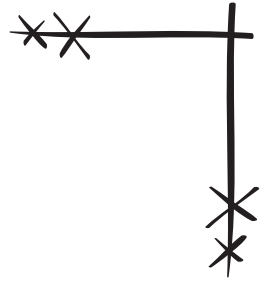
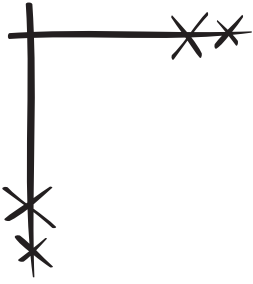
Urmărind viața acestor personaje istorice reale pe parcursul a două secole, „*Războinicii Nordului*” este mai mult decât o carte – a devenit o epopee cinematografică, uneori feerică, adesea întunecată, răsunând de tumultul bătăliilor, impresionând prin capacitatea de a reînvia intense trăiri umane și prin avertismentul adresat popoarelor și indivizilor în egală măsură. „Cei

care uită istoria, riscă să-i repete greșelile. Iar astăzi, timpul se scurge mai repede decât în Evul Mediu” este mesajul neechivoc al unei scriitoare ce a știut, la rândul ei, să-și înfrunte Destinul.

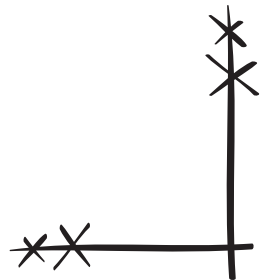
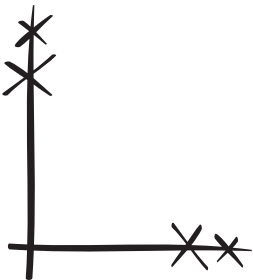
Născută și crescută într-o Românie balcanică, unde Orientul s-a înstăpânit de un mileniu, iar civilizația occidentală nu este prezentă nici măcar ca o peliculă de suprafață, Rodica Bretin a devenit o ambasadoare a acestei civilizații. Cercetător științific, editor, publicist, scriitor ce reconstituie hărți ale Neștiutului, ea a publicat romane, volume de povestiri, cărți de istorie romanțată sau de frontierele cunoașterii, enigme și paranormal, antologii, traduceri. I-au apărut proze, studii, eseuri în România, Anglia, Franța, Italia și a obținut câteva premii internaționale. Opera sa abundă de adevăruri incomode – fiindcă rolul intelectualului este acela de a călăuzi opinia publică și nu de a se conforma părerilor acesteia.

Este încă un motiv ce recomandă „*Războinicii Nordului*” – cititorii pot agreea sau nu concluziile autoarei, dar nu le pot nega veridicitatea și valoarea. Și poate că unele dintre aceste concluzii, asemeni multor evenimente descrise, le vor zdruncina certitudini pe care le credeau imuabile.

Dan Apostol

VIKINGII - URȘI

O AMINTIRE DE NEȘTERS

„... Și, deodată, au fost asupra ținutului. Porți și ziduri s-au năruit sub izbitura securilor, apoi oamenii Nordului au siluit, au ars și au răpus până când în urma lor n-au mai rămas decât ruinele și cenușa în care putrezeau leșurile, până ce întregul Kent s-a preschimbat într-un pustiu, iar tăcerea s-a înstăpânit, biruitoare (...).

Neîndurători și lacomi erau acești năvălitori. Mai cu seamă doi, asemenea fiarelor din vechime. Aveau fălcile ieșite înainte, părul ca o coamă țepoasă, ochii roșii ca sângele... Lați în umeri și la piept ca urșii, fiecare cu puterea a trei bărbați, așa ni s-au arătat Björn și Ragnar. Nici ai lor nu cutezau să-i înfrunte – doar căpetenia, Einar, izbutea să-i strunească (...). Și lui îi datorăm viețile, căci după ce le-am dat sfeșnicele, crucifixele, potirul și ferecăturile, tot argintul, grâul, oile și porcii, a răs și ne-a cruțat pe noi, nevrednicii, și sfânta mănăstire... O minune pentru care nu încetăm să mulțumim Domnului.”

Era în Anno Domini 851 și – așa cum a consemnat fratele Mathias în „*Analele din Canterbury*” – mănăstirea fusese doar un popas în drumul vikingilor spre Londra. Iar cei nouăzeci de războinici ai lui Einar Tokesson erau numai unul din nestăvilitele puhoai care aveau să măture Anglia din sud spre nord-vest,

lăsând o amintire de neșters supraviețuitorilor. Însă Ragnar și Björn, cu înfățișarea lor – stranie chiar printre vikingi –, cu ferocitatea dovedită în luptă, le-au apărut anglo-saxonilor ca niște făpturi supranaturale, a căror faimă avea să ajungă la noi peste secole. Cei doi frați au devenit „Urșii Nordului” într-o legendă preluată de un cronicar anonim în secolul al XIII-lea, și „Fiarele Roșii”, personaje negative dintr-o baladă ce se cânta încă, prin 1836, în Wessex.

Dar adevărata saga a „vikingilor-urși” a început în anul 829, undeva în pădurile neguroase întinzându-se la nord de Trondheim.

FIII ZEULUI LOKI

La fel ca majoritatea vikingilor, Toke Karlsson era în același timp negustor, explorator și pirat. Se mândrea că se trage din spița lui Hardraad, eroul legendelor norvegiene din secolul al VI-lea. Existența acestui războinic care învinsese oameni și fiare ce amenințau ținuturile de la nord de Trondheim nu a putut fi dovedită istoric – dar este posibil ca, asemeni regelui Arthur, Hardraad să fi trăit cu adevărat prin secolele V-VI. Aproape la fel de aventuroasă ca a strămoșului său, viața lui Toke se măsoara în expediții riscante peste mări, din care revenea cu pradă, glorie și istorisiri despre tărâmurile fabuloase – ori cu navele goale și echipajele înjumătățite... În toamna lui 830 se întorcea dintr-un periplu prin Irlanda, Insulele Britanice și Faerøer

ce durase patru ani, fapt deloc ieșit din comun. Însă neobișnuitul îl aștepta acasă, în Norvegia.

L-au întâmpinat Skala, soția lui, Einar Tokesson¹, fiul ce împlinea șase ani, Brea, fiica pe care o lăsa-se doar un prunc în brațele mamei. Și... doi gemeni, Björn și Ragnar, născuți cu un an înainte, pe când corabia lui Toke înfrunta furtunile Mării Nordului. Ai cui erau?

Ai zeului Loki. Skala i-a spus-o fără să șovăie, privind-l drept în ochi.

Toke Karlsson își cinstea și temea zeii – dar nu orbește. Pruncii nu puteau fi ai lui și nici ai vreunui alt bărbat din Trondheim: nu cu trupurile acelea acoperite cu păr întunecat, având guri-boturi și ochi lucind în beznă ca ai fiarelor... Cu nouăsprezece luni în urmă, Skala intrase în pădure cu o slujitoare, să culeagă ierburi de leac. Au trecut o zi, alta, și femeile nu s-au întors. După încă zece, Skala bătea la poarta întăriturilor ce apărau ferma. Avea veșmintele sfâșiate, era plină de sânge, rostea vorbe fără șir... Și-a venit târziu în fire, iar rănilor – zgârieturi adânci, pe tot trupul – s-au vindecat. Însă nu își amintea nici soarta celeilalte femei, nici ce i se întâmplase. Nimic în afara unei umbre uriașe, cu ochi de foc, ce sărise asupra-i, doborând-o, trăgând-o tot mai adânc, în pădure. Pe urmă, beznă, durere. Însă Loki, zeul cel înșelător, o cruțase.

¹ În secolele V-X, scandinavii aveau foarte rar nume de familie distincte, de obicei provenind din porecele unor strămoși. Apartenența la un clan era întotdeauna menționată; în rest, patronimele însemnau „fiul” (son) sau „fiica (döttir) lui...”. Astfel, primii născuți ai lui Toke Karlsson erau Einar Tokesson și Brea Tokesdöttir, din clanul (neamul) lui Hardraad.

Și, curând, a înțeles de ce.

Toke nu i-a pus la îndoială vorbele. Erau în Norvegia, țara pădurilor nesfârșite, a munților și prăpăstiilor unde trăiau laolaltă, de la începuturile timpului, fiare, oameni și zei.

În centrul mitologiei scandinave se aflau Odin, zeul războinicilor și al morții (însoțit de doi corbi: Hugin – Gândirea și Munin – Memoria), Thor, zeul tunetului (cu ciocanul său legendar), Freyr, zeul fertilității și Freya, zeița dragostei. Odin domnea peste toți și toate, în Valhalla, paradisul unde valkyriile – fecioare războinice – îi aduceau pe cei căzuți pe câmpurile de bătălie, după ce luptaseră cu neînfricare, dobândind gloria eternă.

*Odin, zeitatea supremă din Pantheonul viking.
Arhiva Dan Apostol.*

Dacă Toke Karlsson îi acceptase pe gemeni din teamă față de schimbătorul Loki – veșnicul rebel al Valhallei –, Skala i-a considerat de la început eroi în devenire, aidoma lui Beowulf. Ca și întreaga mitologie a Nordului, a cărei primă consemnare documentară (anul 1220) se datorează islandezului Snorri Sturlusson, epopeea lui Beowulf s-a păstrat printr-o întâmplare: strădania unui călugăr anglo-saxon, care a scris-o între secolele VIII și IX. În Anglia, Beowulf va deveni un arhetip al cavalerului medieval – născut din fuziunea civilizației romane cu valorile și tradițiile celților, vikingilor și saxonilor. În Scandinavia însă, filonul original a rămas: căpetenia suedeză Beowulf ajunge la castelul regelui danezilor, unde un monstru, Grendel, bântuia în fiecare noapte, devorând pe oricine îi ieșea în cale. Beowulf îl ucide pe Grendel, iar când mama acestuia – o vrăjitoare venită din altă lume – încearcă să se răzbune, eroul o urmărește prin ținuturi înfricoșătoare, o răpune și scapă omenirea de amenințarea monștrilor. Întors în Suedia, Beowulf devine rege, domnește mulți ani și moare, în cele din urmă, înveninat de mușcătura unui dragon.

Björn și Ragnar Tokesson au crescut în atmosfera sumbră, eroică și supranaturală a legendelor istorisite de Skala, care le păreau absolut firești pe fundalul unui peisaj de o măreție rece, primordială, mai potrivit pentru zei decât pentru oameni.

„Sunteți altfel și mai presus de alții”, le spunea mereu cea care le dăduse viață. Iar ei au crezut-o; fiindcă era adevărat, măcar în parte. Și anii treceau netulbu-

rați în micul lor univers: fiordul unde se adăpostiseră cele trei corăbii ale familiei, pădurea, ferma protejată cu valuri de pământ și un gard din trunchiuri groase. Pentru toți dinăuntru, slujitori, sclavi sau războinici, Ragnar și Björn erau fiii stăpânului Toke, căruia îi datorau ascultare. Însă în al treisprezecelea an al existenței lor, gemenii au luat contact cu lumea din afară. Și au aflat că înfățișarea ieșită din comun le conferea într-adevăr un statut special – dar nu de zei ori de eroi.

„FIARELE DIN TRONDHEIM”

După trecerea iernii, cu nămeții, viscoalele și temperaturile sale arctice, în primăvara anului 842, oamenii din Trondheim s-au strâns pe Dealul Sfatului, unde, asemeni strămoșilor, aveau să întâmpine noua însoțire a Cerului cu Pământul. Pentru gemeni era cel dintâi ritual al fertilității – venise vremea să vadă și să fie văzuți. În ciuda distanțelor dintre ferme sau așezări, toți se cunoșteau după nume, înrudire sau faimă. Iar când Toke, alături de care mulți plecaseră peste mări pentru a se întoarce cu glorie și pradă, i-a numit pe Björn și Ragnar fiii lui, nimeni n-a avut nimic de spus.

Niciun bărbat. Însă adolescenții, copiii, nu învățaseră încă să își ascundă gândurile, să-și înfrâneze pornirile. Fiii zeului Loki au văzut doar oroare în ochii celor care refuzau să îi accepte. De la priviri lungi la vorbe tăioase, apoi la îmbrânceli și lovituri n-a fost

decât un pas. La început, gemenii n-au reacționat, amuțiți de uimire. Dar durerea, frica, i-au făcut să răspundă instinctiv, cu furia fiarelor încolțite.

Rezultatul? Patru morți, șapte răniți, restul scăpați cu fuga. Doi copii împotriva a șaisprezece tineri în putere? Nu, două sălbăticiuni dezlănțuite, năpustindu-se cu turbare... Într-o societate în care violența făcea parte din cotidian, Ragnar și Björn izbutiseră să șocheze. Nu erau doar chipurile lor aproape neomenești; nici faptul că au luptat cu mâinile goale, frângând spinări și grumaji, spărgând capete ca pe niște ulcioare de lut; nici ușurința cu care se fereau de spade și securi. Nici măcar mârâiturile joase, profunde sau ochii lucind roșu la lumina zilei... Nimic din toate astea nu impresionase într-atât ca modul cum ucideau: rapid, eficient, fără vreo clipă de șovăială.

Pe atunci, scandinavii n-aveau încă un nume pentru războinicii care, prinși în vârtoarea unei bătălii, treceau la un moment dat printr-o bruscă metamorfoză: nu mai simțeau spaima, durerea, osteneala – nimic. Anglo-saxonii aveau să le spună „berserk”, nebuni posedați, care masacrau tot ce le stătea înaintea, luând câte o viață cu fiecă lovitură, într-o dezlănțuire doar aparent scăpată de sub control, mai curând un dans al morții, de o implacabilă perfecțiune. Dacă nu erau răpuși în luptă, cei atinși de „nebulia sângelui” loveau până se prăbușeau epuizați, fără voință și fără simțire.

Dar după acele momente, Björn și Ragnar au devenit niște adolescenți înfricoșați de ceea ce făptuiseră, de leșurile celor morți, de ura celor vii. I-a salvat

confuzia și uluiala martorilor ce își veneau cu greu în fire, dar mai ales iuțea cu care Toke și ai săi au părăsit tabăra, întorcându-se la ferma din fiord.

Tatăl lor știa că lucrurile nu se vor opri aici. Sângele vărsat cerea sânge, iar în Nordul înghețat pasiunile se transformau adesea într-un pojar ce putea să mistuie generații întregi. Mai exista însă o cale de ieșire din impas, cea a argintului. Și, după negocieri îndelungate, Toke Karlsson a ajuns la o înțelegere cu familiile victimelor. Prețul pe care urma să îl plătească era uriaș, dar nu imposibil de agonisit într-un „seceriș”.

Așa numeau vikingii expedițiile de pradă. Și, cum tocmai se deschidea sezonul la vânătoarea de britanici, cele trei drakkare au prins să lunece pe valuri într-o noapte de iunie, purtându-i pe Toke și fiii săi spre argintul ispășirii... N-aveau să ajungă prea departe; la câteva ore de la plecare, flăcările care au luminat țărâmul i-au făcut să se întoarcă în grabă, vâslind contra refluxului.

Vecinii și neamurile celor uciși plănuseră îndelung răzbunarea, apoi loviseră ca fulgerul, fără să le mai pese de pradă... Când Toke a trecut dincolo de poarta sfârâmată, ferma arsese deja cu totul. Slujitorii, sclavii, animalele pieriseră, spintecați ori sub dărâmăturile fumegânde. Iar dincolo de ultimul hambar mistuit, spre pădure, gemenii au găsit-o pe Brea Tokesdöttir, zăcând sub trupul însângerat al mamei sale, care izbutise să o poarte până acolo, nevăzută de atacatori.

Toke și-a luat fiica, lăsând morții să ardă în imensul rug funerar ce-i fusese odată cămin. Apoi, corăbiile

au ieșit iarăși în fiord, purtate de vânt – dar nu spre Insulele Britanice, ci către Danemarca.

Pentru Björn și Ragnar, începea Marea Călătorie. Porneau spre noi orizonturi, ducând cu ei prima lecție a existenței lor. Aflaseră că nu erau zei, însă își cunoscuseră puterea, ridicându-se deasupra celor care îi urau și cărora aveau să le aducă, o viață întreagă, Spaima.

VIKINGII

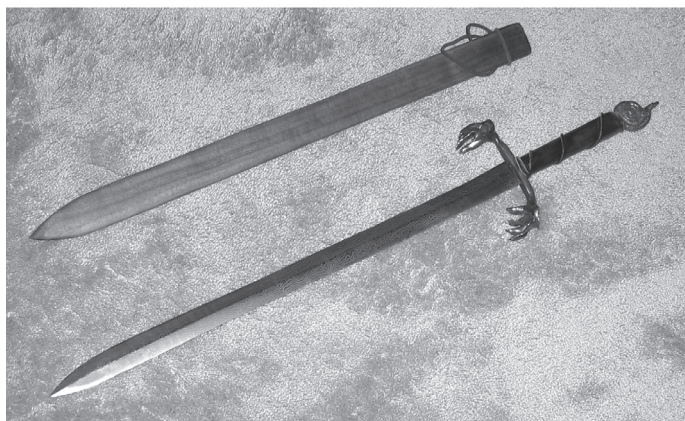
Ajunși în Danemarca, cei din clanul Hardraad nu s-au pomenit printre străini. În secolele VIII-X, teritoriile Norvegiei, Suediei și Danemarcei erau locuite de o singură populație. Oamenii Nordului, pe care europenii aveau să-i numească „vikingi”, cinsteau aceiași zei, având limba, legile, arta și obiceiurile comune.

Potrivit inscripțiilor runice, nordicii vorbeau „nor-se” ori „vox danică”, limbă provenită din germana veche și care va evolua mai târziu în norvegiană, suedeză, daneză și islandeză. Arta vikingilor (care avea să îi influențeze pe irlandezi, anglo-saxoni și carolingieni) s-a păstrat în splendide obiecte din lemn, piatră și metal. Ornamentația reprezintă făpturi fantastice, cu capete de dragon și trupuri alungite, unduind și împletindu-se la nesfârșit. Motivele sunt comune în întreaga Scandinavie, de la sculpturile de pe chila corăbiei funerare regale din secolul al IX-lea, descoperită la Oseberg, în Norvegia, la giruetele înfățișând crea-

turi fantastice ori „stelele” (monumente funerare monolitice) gravate cu chipuri de zei din Suedia, și până la cupele de argint găsite la Jelling, în Jutlanda. După cum similare rămân măiestria făurarilor de arme și, mai ales, cea a constructorilor de corăbii – faimoasele drakkare, nave cum nu avea niciun alt popor european pe atunci.

Metalurgia nordică producea arme remarcabile. Dacă în Europa secolelor VIII-X cei mai buni făuritori de săbii rămâneau arabii din Spania (la Toledo și Salamanca), ce reușiseră să afle secretul oțelului de la chinezi – la fel ca japonezii –, saxonii din Germania de Nord-Vest (Renania) dezvoltaseră o tehnologie asemănătoare de călire și stratificare succesivă a lingourilor de fier până ce acestea se transformau în oțel (reglând conținutul de carbon, perlita se preschimba, parțial, în hematită dură). Spade saxone din secolele VI-VII și unele securi scandinave din secolele VII-X, păstrate până astăzi, nu sunt mai prejos decât săbiile arabe sau japoneze și au dat naștere legendelor despre arme fabuloase: spada Excalibur a regelui Arthur, armurile și spadele Nibelungilor, securea lui Styrbjörn sau cea a lui Beowulf.

Spre deosebire de arabi, japonezi și chinezi, care foloseau sabia (ascuțită la vârf și pe o latură), nordicii adoptaseră spada, „sverd” (ascuțită la vârf și pe ambele laturi), armă de origine gotică. Având lama lungă și dreaptă, cele mai bune spade erau făurite în Renania și costau, uneori, cât trei corăbii de luptă, transmițându-se la vikingi din tată în fiu, ca moștenirea cea mai

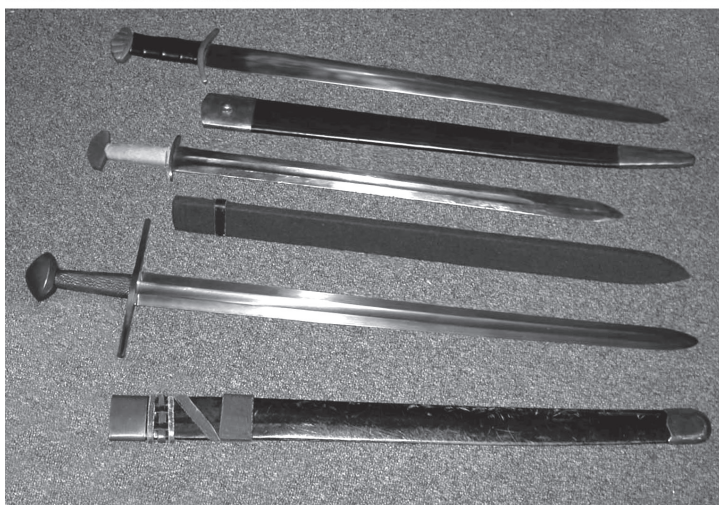

Jos: Spadă regală norvegiană, făurită în secolul IX de atelierele renane. Striațiunile de pe lamă se datorează repetatelor aplatizări la cald ale lingoului îndoit la jumătate, urmate de căliri succesive – rezultatul fiind un oțel de excepțională calitate.

Sus: spada unui viking de rând – replică la scară reală, executată pentru Nasjonalmuseet, Oslo. Arhiva autoarei.

de preț a unei familii. Diferența între cele două arme reflecta deosebirile de constituție fizică și mod de luptă: sabia implică viteză și agilitate, pe când spada, grea și anevoie de mînuit, necesită forța și statura uriașă a rasei albe protonordice. De altfel, vreme de două secole, vikingii au preferat securile și sulițele, spada fiind preluată numai după contactul cu saxonii din Frisia și Renania. În timp, s-a ajuns ca unele spade ale regilor sau marilor căpetenii norvegiene, suedeze și daneze să aibă o calitate excepțională, după cum atestă unele *sagas*, dar și descoperirile arheologice. Aceste arme aveau caracteristici care le apropie foarte mult de faimoasele rapiere din Creta Minoică, făurite cu două milenii înainte de apariția vikingilor pe scena istoriei: erau concepute cu limbă la mâner (metalul lamei se prelungea în mâner printr-o bară prismatică) și aveau garda mică, rotundă, cu un element în formă de coarne, extrem de eficient pentru ruperea lamei adversarului.

După cum constata însă cercetătorul francez L. Musset în „*Les peuples scandinaves au Moyen Âge*” („*Popoarele scandinave în Evul Mediu*”), arma favorită a „oamenilor mării” era securea de război, „ox”, cu tăișul curb sau drept. De la cele ale luptătorilor de rând, cu cozi lungi și lame drepte, până la cele cu tăiș curb, cu două vârfuri și mâner scurt, ce puteau fi aruncate la 5-20 metri – armele căpeteniilor sau războinicilor de elită, având încrustații de aur și argint –, securile au rămas asociate cu imaginea vikingului de neînvingător.

Spade daneze din secolele IX-X, recondiționate la National Museum of Danmark (jos); replici la scară reală executate în atelierele Björnsson din Århus (1996 – sus). Arhiva autoarei.

CUPRINS

Cuvânt înainte 7

VIKINGII - URȘI

- O amintire de neșters 15
- Fiii zeului Loki 16
- „Fiarele din Trondheim” 20
- Vikingii 23
- „Explozia din Nord” 38
- Clanul războinicilor-urși 47
- Norvegienii în Insulele Britanice 52
- Odiseea varegilor 55
- Masacru la Constantinopole 64

THEODORA DIN BIZANȚ

- Theodora 75
- Invazia Angliei 83
- Adevărul cronicarilor 90
- „Diavolița” 97
- Bătălia de la Edington 100
- Spre bogățiile Franței 113
- Asediul Parisului 119
- Irlanda vikingă 128

Stăpâna din Dublin 135
Demoni sau neanderthalieni? 141
Miracolul islandez 150
Brea Tokesdóttir 158
Chemarea Nordului 165

FIUL REGELUI

Un nou început 173
Amurgul zeilor 187
Departee de lumea dezlănțuită 204
Luminile Islandei 218
Nașterea unei națiuni 230

LA CAPĂTUL LUMII

Groenlanda 259
Calea Războinicului 292
Ultimul țarm 316
Sfârșitul unei epoci 345
Bibliografie selectivă 385
Despre autoare 389